

Europaudvalget

FOLKETINGET

REFERAT AF 5. EUROPAUDVALGSMØDE

Dato: Torsdag den 30. oktober 2014
Tidspunkt: Kl. 14.15
Sted: Vær. 2-133

Til stede: Eva Kjer Hansen (V), formand, Morten Bødskov (S), næstformand, Jacob Lund (S), Jakob Ellemann-Jensen (V), Mette Bock (LA) og Lars Barfoed (KF).

Desuden deltog: Statsminister Helle Thorning-Schmidt

Morten Bødskov fungerede som formand under hele mødet.

1. **Afrapportering fra møde i Det Europæiske Råd den 23.-24. oktober 2014** Forelæggelse ved statsministeren

Klima og energi

Statsministeren: Først og fremmest er jeg meget tilfreds med, at det lykkedes os at få en aftale om EU's fremtidige klimamål på plads. Som jeg gjorde det klart under min forelæggelse, har det bestemt ikke været nogen nem opgave. Nogle har stillet spørgsmål ved, om EU fortsat ville gå foran på klimaområdet. Med aftalen fra topmødet viser vi, at det gør EU. Vi har besluttet, at EU skal levere mindst 40-procents reduktion af drivhusgasser i 2030. Kommissionen havde foreslået 40 pct. Jeg er rigtig glad for, at Danmark og andre ambitiøse lande fik succes med at få tilføjet ordet mindst foran de 40 pct. Det er et lille ord, men det betyder, at EU har mulighed for at gå endnu mere ambitiøst til værks.

Nogle har spekuleret i, at konklusionsteksten om, at Det Europæiske Råd vil vende tilbage til 2030-rammen efter Pariskonferencen, betyder, at vi vil reducere 40-procentsmålet, hvis vi ikke får en global klimaaf tale. Men jeg vil gerne sige klart, at når vi sætter et mål på mindst 40 pct., betyder det netop, at vi ikke kan få et lavere ambitionsniveau end de 40 pct. Med målet om en CO₂-reduktion på mindst 40 pct. i 2030 sender vi et klart signal før klimaforhandlingerne i Paris. EU har nu fremlagt, hvad vi leverer til en global aftale – nu skal lande som USA, Kina og Indien følge efter.

Vi skal ikke glemme, hvor væsentligt et mål det faktisk er, vi har sat for CO₂-udledningerne. Med de nuværende regler har vi aftalt at reducere EU's udledninger med 20 pct. fra 1990 til 2020 - altså 20 pct. på 30 år. Med den nye aftale hæver vi barren til mindst 40 pct. i 2030. Det betyder, at vi forpligter os til at reducere med 20 pct. yderligere på 10 år. Det er en betydelig intensivering af vores indsats, og det er en meget stor opgave for de lande, der ikke er så langt, som bl.a. Danmark er. Her skal vi også huske på, at ingen lande fremover får lov at øge deres udledninger i ikkekvotesektoren.

I henhold til de nuværende regler, som gælder frem til 2020, får nogle mindre velstillede lande mulighed for at øge deres udledninger med op til 20 pct. i forhold til 2005. Det laver vi nu om på. Med de nye regler, der gælder frem til 2030, skal alle lande enten have reduceret eller stabiliseret deres udledninger i ikkekvotesektoren i 2030 i forhold til 2005. Det er et stort skridt, at alle nu skal bidrage med at reducere deres udledninger.

Hvad angår de andre mål i aftalen, er det ikke nogen hemmelighed, at jeg gerne havde set mere ambitiøse mål på vedvarende energi og energieffektivitet. Det har Danmark arbejdet hårdt for. Vi er altså ikke nået helt så langt, som vi ønskede, men det lykkedes at få en aftale med tre konkrete mål. Det er et resultat, vi kan være tilfredse med. For det er kun en mindre gruppe lande, der sammen med Danmark har arbejdet for tre mål. Og der var adskillige lande, som helst havde været foruden de to mål for vedvarende energi og energieffektivitet. Når det kommer til vedvarende energi, har vi fået et EU-mål på mindst 27 pct., og det mål er bindende. Det er et tilfredsstillende resultat, når man tænker på forhandlingssituationen. Det er det, bl.a. fordi det giver den sikkerhed og forudsigelighed, som virksomhederne har brug for, når de skal foretage store investeringer. Det har også betydning for vores grønne virksomheder og dermed for arbejdspladserne i Danmark. For energieffektivitet har vi vedtaget et vejledende EU-mål på mindst 27 pct. Især her ville vi gerne være gået længere, men det var simpelthen ikke muligt på grund af hård modstand fra enkelte lande. Men vi er trods alt blevet enige om at se på det igen i 2020 ud fra et ønske om at gå op på 30 pct. Resultatet skal ses i lyset af, at det har været meget svære forhandlinger. Vi har skullet nå til enighed blandt 28 lande med 28 forskellige holdninger. Vi er nogle, som havde ønsket mere. Mange ønskede mindre. Derfor er jeg meget tilfreds med, at vi nu står med en aftale med tre mål og et stærkt signal til de globale forhandlinger.

Som en del af aftalen viderefører vi i vidt omfang de kompensationsmekanismer, der eksisterer i dag. Vi kommer altså fortsat til at omfordele en del af CO₂-kvoterne til lande med et BNP væsentligt under EU-gennemsnittet som compensation for omkostningerne ved de reduktionsmål, vi nu har sat, og til modernisering af deres elsektor. De mindre velhavende lande får også fortsat mulighed for at give en mængde gratis kvoter til deres elindustri. Det var en del af det samlede kompromis. Danmark er som bekendt et af EU's mest velstående lande. Derfor påtager vi os store forpligtelser – ligesom andre velstående lande gør det. Sådan vil det også være fremover. Men der er en række elementer i aftalen, som gør, at der bliver mere omkostningseffektivitet og fleksibilitet for de lande, der som Danmark allerede har gjort en stor indsats for at nedbringe udledninger. Vi har desuden fastlagt et loft på reduktionsforpligtelserne, så ingen lande kan få et reduktionsmål på mere end 40 pct. For Danmark betyder det et lavere reduktionsmål. Med en byrdefordeling, der alene baseres på BNP pr. indbygger som i den nuværende periode, ville bl.a. Danmark få et mål, der ligger på over 40 pct. Det undgår vi ved at sætte et loft.

Hvad vores konkrete reduktionsmål bliver, ved vi ikke endnu. Med aftalen fra topmødet har vi fastsat de overordnede mål og principperne for byrdefordelingen. Det skal nu omsættes i konkrete retsakter.

Jakob Ellemann-Jensen spurgte, hvad det betød for Danmarks konkurrenceevne, at mindre velhavende lande var mindre ambitiøse end Danmark. Forpligter Danmark sig til andet og mere end det, der allerede lå i de danske strategier?

Lars Barfoed glædede sig over, at der nu forelå de konklusioner, som det var muligt at blive enige om på baggrund af de forskellige ambitionsgrader i Europa. Det var godt, at aftalen kom i hus med en dansk, konservativ klimakommissær for bordenden. Han var dog ærgerlig over, at målene for energieffektivitet ikke lå højere end på 27 pct., idet potentialet inden for området er enormt. Situationen i Ukraine viser også, hvor vigtigt det er, at EU bliver mere uafhængig af fossile brændstoffer. Hvor konkret var aftalen om, at man skal drøfte det yderligere? Og var det realistisk at forestille sig, at man kan øge kravet til energieffektivitet?

Statsministeren svarede Jakob Ellemann-Jensen, at danske virksomheder generelt udleder mindre CO₂ end europæiske virksomheder. Dertil kommer, at mange danske virksomheder har specialiseret sig i energieffektive løsninger og vedvarende energi. De får gavn af de høje målsætninger - også globalt. Flere danske virksomheder syntes, at resultatet af forhandlingerne ikke var godt nok, hvad angår målsætningerne for energieffektivitet og vedvarende energi. Derfor kan man ikke sige, at en mere ambitiøs EU-klimapolitik er en ulempe for danske virksomheder, men der er selvfølgelig en grænse for, hvor langt Danmark kan gå foran. Af den grund har man prioriteret at få et loft for, hvor meget Danmark kan blive pålagt. Langt fra alle lande var enige i, at der skal være fleksibilitet mellem kvotesektoren og ikkekvotesektoren og et loft for, hvor meget et land kan pålægges. Det var en balance, som man fra dansk side havde taget meget konkrete skridt for at sikre.

Jakob Ellemann-Jensen ville sikre sig, at man ikke fra dansk side siger: "Nå, det var en skam, at de andre ikke ville følge os, men nu fortsætter vi med at løbe forrest med de mål, som man havde håbet at de andre lande ville være med på". På den måde risikerer man at underminere den danske konkurrenceevne.

Statsministeren gentog, at et velstående land som Danmark kommer til at påtage sig en stor del af forpligtelserne. Om det er skadeligt eller til gavn for Danmark, var nærmest et politisk-filosofisk spørgsmål. For at beskytte den danske økonomi havde man sikret en langt klarere ramme i denne aftale end i 2007. Der har igennem mange år været en bred politisk opbakning i Danmark til at være meget ambitiøs på klimaområdet og til den langsigtede målsætning om at frigøre sig fra fossile brændstoffer frem mod 2050 – en ambition, som statsministeren håbede at der stadig var opbakning til i Folketinget og i befolkningen. I det lys var det oplagt, at Danmark havde presset på for at ambitiøse mål inden for EU.

Økonomiske emner

Statsministeren: På mødet havde vi også en god diskussion af Europas økonomi. Den økonomiske situation i Europa er stadig bekymrende. Vi bevæger os i den rigtige retning, når det handler om at få nedbragt tårnhøje renter og underskud, men vi har stadig en stor udfordring med at få væksten i gang og få flere mennesker i arbejde. Alle er enige om, at vi skal have mere vækst, men landene kommer med forskellige udgangspunkter og udfordringer derhjemme. Og der er mange penge på spil. Det har gennem den seneste tid ført til nogle grundlæggende diskussioner om at overholde de fælles regler i stabilitets- og vækstpagten og om, hvordan vi sætter gang i væksten. Det havde vi også en debat om på mødet.

Jeg mener, at det er helt afgørende, at vi overholder de fælles regler, som vi selv har fastlagt. Det gælder alle lande – både lande i og uden for euroen og store såvel som små lande. Samtidig skal EU gøre bedst mulig brug af reglernes fleksibilitet, sådan som det allerede sker i dag.

Jeg vil gerne fremhæve, at der faktisk ikke er nogen af mine kolleger, der i drøftelsen på mødet satte spørgsmålstegn ved, om vi skal overholde reglerne. Der er heller ikke uenighed om, at vi skal bruge den fleksibilitet, der eksisterer i reglerne. Den grundlæggende enighed drukner ofte i hårde udmeldinger op til vores møder. Jeg påpegede over for mine kolleger, at vi skal passe på med ikke bare at løbe efter nye initiativer og glemme at føre de ting, vi faktisk har besluttet, ud i livet. For hvis vores beslutninger ikke får en reel effekt, kan vi i hvert fald være helt sikre på, at de ikke får sat gang i væksten.

Det er vigtigt at huske os selv på, at vi har taget en række vigtige beslutninger. Vi har en vækst- og jobpagt, der fortsat ikke er fuldt ud gennemført. Vi har afsat 45 mia. kr. til et ungeinitiativ, og mange af pengene er endnu ikke brugt. Der er stadig rigtig meget at gøre i forhold til de beslutninger, vi har truffet om det indre marked. Ikke mindst på det digitale indre marked er der et stort vækstpotentiale, og vi skal heller ikke glemme de meget store frihandelsaftaler, vi er ved at forhandle. Vi må altså ikke glemme, at vi allerede har besluttet en række ting, og at vi skal føre de ting ud i livet. Men vi skal selvfølgelig også gøre mere. Det skal vi bl.a. gøre for at fremme investeringer. Her har vi bedt Kommissionen og Rådet sammen med Den Europæiske Investeringsbank om at identificere konkrete tiltag, der kan fremme investeringer, så vi kan vende tilbage til spørgsmålet på Det Europæiske Råd i december.

Jakob Ellemann-Jensen bemærkede, at der tilsyneladende var enighed rundt om bordet i Det Europæiske Råd om, at vækst- og stabilitetspagtens regler skal overholdes. Han ville dog vove at påstå, at der er store lande, for hvem det næppe vil være muligt at overholde pagten uden særdeles omfattende reformer. Hvad stiller man op, hvis enkelte lande ikke lever op til de gode hensigter? Man skal undgå en situation som den, der i 2003 førte til, at det hele brød sammen, og ingen kunne regne med vækst- og stabilitetspagten.

Mette Bock spurgte, om den alarmerende franske økonomi var blevet diskuteret specifikt. Dernæst ville hun gerne rose statsministeren for at fremføre, at det ikke er nok at få gode ideer til at skabe vækst. De skal også følges til torvs. Hvad angår vækst- og jobpakken og ungeinitiativet, ville hun gerne vide, om der var nogle konkrete oplysninger om, hvad de initiativer har resulteret i. Hvis ikke, hvornår kunne man forvente at se nogle målinger på indsatsen? Og var der noget nyt om, hvor de 300 mia. euro i den kommende vækstplan skulle komme fra?

Lars Barfoed sagde, at det var en god idé at sætte investeringer i gang i en tid med arbejdsløshed. I Danmark var investeringer i den europæiske infrastruktur og på sygehusområdet allerede igangsat under VK-regeringen, og den nuværende regering havde suppleret med yderligere infrastrukturinvesteringer. Man skulle snart i gang med Femern Bælt-forbindelsen, der vil gavne hele den europæiske infrastruktur. Han var enig med Mette Bock i, at det et meget ambitiøst projekt til 300 mia. euro, for hvor skulle pengene komme fra? Var det privatkapital eller kapital fra Den Europæiske Investeringsbank? Det var vel ikke den offentlige økonomi, der skulle bidrage.

Statsministeren kunne berette, at den franske økonomi ikke blev diskuteret, og at man generelt ikke gik ind i et lands økonomi på møderne. Det var Kommissionen og Rådet, der skulle holde øje med, om landene lever op til de gældende regler. Kommissionen havde været i dialog med en række eurolande på baggrund af landebudgetterne, som blev afleveret i oktober. Kommissionen havde foreløbigt peget på, at landene ikke havde gjort tilstrækkeligt. Der havde været en dialog med Frankrig og Italien, der havde meddelt, at de vil finde ekstra besparelser. Sagen ville blive bragt op igen i november, men man vidste allerede, at Kommissionen ikke ville bede om reviderede budgetter fra nogen eurolande, hvilket måtte betyde, at der ikke var tilfælde af alvorlige overskridelser af reglerne. Hun tilføjede, at Italien havde valgt at offentliggøre henstillingen fra Kommissionen, mens det ikke var tilfældet for Frankrig.

Statsministeren sagde, at man havde vedtaget en række initiativer for at få gang i væksten og beskæftigelsen. Hun kunne ikke sige noget konkret om, hvor langt man var med de enkelte initiativer, og anbefalede Mette Bock at stille et skriftligt spørgsmål for at få et konkret overblik.

Hvad angår de 300 mia. euro, var alle enige om, at der skal gøres mere for at sætte gang i investeringer, og på mødet var der en overordnet drøftelse om behovet for investeringer i Europa. Alle landene så frem til at få konkretiseret Junckers plan og til at få at vide, hvordan man vil rejse de 300 mia. euro. Det ville man blive orienteret om inden mødet i december. Statsministeren regnede ikke med, at det var nye penge alle sammen, men at det blev en kombination af offentlige og private midler. Selv ville hun også gerne vide mere om, hvilke projekter der skal investeres i, og hun havde forstået det således, at man havde bedt Henning Christophersen om at stille sig i spidsen for en arbejdsgruppe, som skal komme med bud på investeringsprojekter. Lars Barfoed havde ret i, at man i Danmark var gået helt til grænsen i forhold til at holde hånden under beskæftigelsen.

Det ville man fortsætte med, og man havde under den nuværende regering haft det højeste investeringsniveau i 30 år. Det var en god idé.

Lars Barfoed opfordrede til, at man gør sig nogle overvejelser om, hvilke investeringer Danmark kan have gavn af. Det skal være investeringer, der har en europæisk dimension, men omvendt må man vi tænke over, hvilke ideer man kan bidrage med fra dansk side. En lang række infrastrukturinvesteringer i tog og veje blev besluttet under den tidligere regering og er ved at blive udmøntet. Flere investeringer var på vej qua beslutninger taget under den nuværende regering. Dog var dog stadig behov for investeringer i infrastrukturen – f.eks. i det europæiske vejnet. Jylland har behov for investeringer i en motorvej med tilslutning til Tyskland. Det kunne også være jernbanen i det sønderjyske, der kunne få tiltrængte investeringer til at øge kapaciteten, selv om man nu får en forbedret jernbane over Femern Bælt til Hamborg. Kunne man gøre sig nogle målrettede overvejelser om investeringer, der har et europæisk perspektiv, men som også gavner Danmark?

Statsministeren sagde, at alle lande ville komme til at bidrage med infrastrukturprojekter. I Danmark er man rigtig godt i gang, bl.a. med udmøntning af Togfonden DK. Man har – godt nok uden konservative stemmer – besluttet at harmonisere skatterne i Nordsøen og bruge pengene til at udbygge infrastrukturen hurtigere igennem landet. Det vil være til gavn for danskerne på lang sigt og være med til at holde hånden under beskæftigelsen.

Ebola

Statsministeren: På mødet diskuterede vi også indsatsen mod ebola. EU og medlemslandene har allerede gjort meget. Men det er åbenlyst, at der skal gøres mere. Jeg er derfor meget tilfreds med, at det på topmødet lykkedes at få et tilsagn fra EU og medlemslandene om et samlet bidrag på 1 mia. euro. Vi har desuden besluttet os for at udnævne en særlig koordinator, som skal styrke EU's indsats: Det bliver den nye nødhjælpskommissær.

Samtidig har EU påtaget sig ansvaret for at koordinere vores evakueringsindsatser til fordel for de mennesker, som vi sender til Vestafrika for at hjælpe. De skal selvfølgelig have garanti for at kunne komme hjem og blive behandlet, hvis uheldet skulle være ude. Danmark bidrager massivt. Jeg annoncerede på topmødet, at vi står klar med yderligere 115 mio. kr., udsendelse af sundhedspersonale og etablering af en base, hvor sundhedspersonel kan indkvarteres.

Jakob Ellemann-Jensen henviste til diskussionen i forbindelse med statsministerens forelæggelse forud for topmødet og glædede sig over, at Danmark nu stiller med håndgribelige bidrag.

Statsministeren var meget tilfreds med de skridt, der nu var taget. Alle EU's ledere var ærgerlige over, at man var kommet sent i gang, og at ebola havde spredt sig så hurtigt. Men nu var man i gang og havde besluttet at bidrage i form af flere kroner og ører, personale og via EU's krisestyringscenter, som koordinerer nødhjælp og materiel. Der ville også blive etableret en EU-mekanisme for evakuering og behandling af udsendt sundhedspersonale.

Jacob Lund takkede for, at indsatsen mod ebola nu var blevet gjort mere konkret. Han havde noteret sig, at det var ved at flade ud i forhold til nye sygdomstilfælde, og det var positivt. Han gjorde opmærksom på, at et forskningsinstitut i Europa havde fået lavet et mobilt anlæg, så man hurtigt kan foretage analyser og diagnosticere folk. Tænker man over at gå mere ind i det?

Statsministeren bekræftede, at der var afsat midler til medicinsk forskning. Hun gav Jacob Lund ret i, at det også er et spørgsmål om at tænke fremad og på, hvad man skal gøre, hvis en lignende situation opstår. P.t. var der ikke meget overskud til langsigtet tænkning, men der kommer et tidspunkt, hvor man vil tale om at få et bedre beredskab til at håndtere lignende situationer.

Ukraine

Statsministeren: Endelig havde vi en kort drøftelse af situationen i Ukraine. Der er enighed om, at vi skal fastholde presset på Rusland, indtil vi ser konkrete resultater på jorden. Det gør vi bedst ved at fastholde de nuværende sanktioner. Ved parlamentsvalget i søndags gav befolkningen deres opbakning til præsident Porosjenkos europæiskorienterede reformkurs. Det byder vi naturligvis velkommen, ligesom det er positivt, at OSCE vurderer, at valget grundlæggende levede op til nogle basale principper.

Det var, hvad jeg ville fremhæve fra topmødet. Vi har nået en vigtig aftale om klima. Vi har aftalt at gøre mere for at bekæmpe ebola. Og vi har haft en fornuftig drøftelse af den europæiske økonomi. Alt i alt har det været et rigtig godt topmøde.

Tyrkiet

Statsministeren nævnte ikke dette punkt i sin forelæggelse.

Lars Barfoed sagde, at det kunne være vanskeligt i Det Europæiske Råd at få en række lande til at gå ind i Hedegaardsagen, men han mente, at den nye udenrigsrepræsentant burde tage sagen op, ligesom Kommissionen også burde bakke Danmark op. Man bør gøre det klart over for Tyrkiet, at landet ikke agerer som en retsstat bør gøre, og at sagen kan stille sig i vejen for et EU-medlemskab.